

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikosprosessi/
Rikoksentorjunta ja seuraamukset

Pöytäkirja

22.5.2025

Sakkomenettelyn uudistamistyöryhmä 7. kokous

Aika 28.4.2025 klo 13:00–15:30

Paikka kh. Potentia, Meritullinkatu 10 & Teams

Osallistujat Juho Martikainen, OM, puheenjohtaja
Hanna Leivo, OM, sihteeri
Anni Haikarainen, OM, sihteeri
Jari Pajunen, SM
~~varajäsen Heidi Kankainen, SM~~
~~Sakari Haataja, ORK~~
varajäsen Maiju Harju, ORK, Teams
Konsta Arvelin, Poha, klo 14.55 saakka, Teams
~~varajäsen Olga Larinkari, Poha~~
Antti Sundberg, SY
Ollipekka Toivanen, SY
Hanna-Maija Raitio, SY
Krista Soukola, TIV, klo 13:45 saakka, Teams
Tea Rantanen, HelKO
Markus Paljakka, Raja, Teams
~~varajäsen Kari Kettunen, Raja~~
Camilla Söderman-Kylänpää, Tulli, Teams
~~varajäsen Petri Kivelä, Tulli~~
Pekka Ylikoski, AA-liitto, Teams
~~varajäsen Björn Boucht, AA-liitto~~

1. Asianomistajan suostumus, suostumuksen peruutus, korvausvaatimuksen käsittely ja päihdetutkimuskustannusten käsittely

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:00.

Käytiin läpi aiempien kokousten perusteella laaditut taustamateriaalit asianosaisten suostumuksista, suostumuksen peruuttamisesta ja

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

korvausvaatimusten ja päihdetutkimuskustannusten käsittelystä sakkomenettelyssä. Päätettiin, että asianomistajan ja epäillyn suostumukset säilyisivät edelleen menettelyn edellytyksenä, suostumuksen peruuttamismahdollisuudesta ehdotettaisiin luovuttavan ja asianomistajan korvausvaatimus sekä päihdetutkimuskustannukset voitaisiin jatkossa käsitellä sakkomenettelyssä.

Poliisihallituksesta kuvattiin, kuinka korvausvaatimuksen mahdollisuus ja asianomistajan halu vaikuttaa määrättävään seuraamukseen (sakon muuntokelpoisuus) korostuvat syissä, joiden vuoksi asianomistaja ei anna nykyisin suostumustaan menettelyyn. Syyttäjälaitokselta kerrottiin, että syyttäjä ajaa saadun otannan perusteella noin 70–80 %:ssä ns. NOTO-asioista asianomistajan korvausvaatimusta. Keskusteltiin yhteisvastuullisen korvausvelvollisuuden poissulkemisesta ja korvausvaatimuksen mahdollisesta enimmäismäärästä tulevassa menettelyssä, jossa korvausvaatimuksen käsittely olisi mahdollista.

Päätettiin, että korvausvaatimuksen käsittelyn edellytyksenä tulisi olla vaatimuksen riidattomuus, kun menettelyn edellytyksenä on muutoinkin asian selvyys ja yksinkertaisuus. Päätettiin, ettei yhteisvastuullisia korvauksia voi määrätä sakkomenettelyssä.

Todettiin, että päihdetutkimuskustannuksille ei ole tarpeen määrittää lain tasolla tiettyä määrää. Poliisi tai muu esitutkintaviranomainen ei joka tapauksessa voi antaa sakkomääräystä ennen kuin todistusvoimainen näyttö on saatu päihdetutkimuksilla, joten päihdetutkimuskustannusten todellinen määrä on selvillä asiaa ratkaistaessa.

Todettiin, että asianomistajan suostumuksen sisältöä avataan sääntelyssä nykyistä tarkemmin. Huomioitiin myös, että menettelysäännöksissä voi olla tarpeen tarkentaa säännöstä suostumuksen antamisesta syyttäjälle.

2. Soveltamisalan laajentaminen

Kannatettiin soveltamisalan laajentamista tekoihin, joista voidaan tuomita enintään 2 vuotta vankeutta. Kannatettiin uuden kriteerin lisäämistä

soveltamisalaan, jonka mukaan yleisen rangaistuskäytännön perusteella asiassa ei tulisi tuomittavaksi ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa.

Kannatettiin myös soveltamisalan rajoituksia siten, että henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, seksuaalirikokset, sotarikokset ja rikokset ihmisyyttä vastaan rajataan menettelyn ulkopuolelle. Soveltamisalasta ei kuitenkaan rajattaisi nykyisenkin soveltamisalan perusteella menettelyssä käsiteltäviä nimikkeitä.

Keskusteltiin viittaussäännösten tarpeellisuudesta rangaistuksen määräämistä koskeviin rikoslain säännöksiin (RL 6), yhteisen rangaistuksen määräämistä koskeviin rikoslain säännöksiin (RL 7) ja yritystä ja osallisuutta koskeviin rikoslain säännöksiin (RL 5). Viittaussäännöksiä ei pidetty lähtökohtaisesti tarpeellisina; niiden tarpeellisuutta arvioidaan tarvittaessa vielä myöhemmin työryhmässä.

3. Esitutkintaviranomaisten toimivallan laajentaminen

Kannatettiin ehdotusta siitä, että esitutkintaviranomainen voisi jatkossa ratkaista asian, jonka enimmäisrangaistus olisi 6 kuukautta vankeutta ja jossa tulisi tuomittavaksi enimmillään 60 päiväsakkoa.

Vastaava raja koskisi erätarkastajia, joiden toimivalta muutoin määräytyy oman lainsäädännön mukaisesti.

Todettiin, että pyritään selvittämään vielä mahdollisuuksien mukaan tausta-aineistoksi tietoa siitä, kuinka usein sakkomenettelyssä valituksia on tehty poliisin ja kuinka usein syyttäjän toiminnasta.

4. Menettämisseuraamukset ja muut vaatimukset

Kannatettiin menettämisseuraamuksen enimmäismäärän nostamista 5000 euroon. Todettiin, ettei yhteisösakon määräämismahdollisuus sakkomenettelyssä vaikuta perustellulta, sillä asiat, joissa yhteisösakon määrääminen tulee arvioitavaksi, ovat harvoin selviä ja yksinkertaisia.

5. Alaikäiset epäilty sakkomenettelyssä

Kannatettiin alaikäisten menettelyllisten oikeuksien laajentamista siten, että sakkomenettelyssä noudatettaisiin jatkossa esitutkintalain 7 luvun 14–16 §:ien säännöksiä sekä lain 4 luvun 16 §:n säännöksiä soveltuvilta osin.

Todettiin, että alaikäisten osalta soveltamisalan laajentamisen puolesta puhuu menettelyn sujuvoittamiseen liittyviä seikkoja, mutta oikeusturvaky-symykset sekä alaikäisten erityisasema rikosoikeudellisessa menettelyssä puoltavat nykyisen soveltamisalan säilyttämistä. Todettiin, että soveltamisalan laajentamista käsitellään vielä seuraavassa kokouksessa professori Vuorenpään kuulemisessa.

6. Muut asiat

Seuraava kokous pidetään torstaina 26.5.2025 klo 13.00–15.30.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:30.